



Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 131/21
V Lucemburku dne 15. července 2021

Rozsudek ve věci C-742/19
Ministrstvo za obrambo

Soudní dvůr upřesňuje případy, ve kterých se směrnice o některých aspektech úpravy pracovní doby nevztahuje na činnosti vykonávané vojáky

Tato směrnice nebrání tomu, aby doba pracovní pohotovosti, během níž je voják povinen být přítomen v kasárnách, k nimž je přidělen, ale nevykonává tam skutečnou práci, byla odměněna odlišně od doby strážní služby, během níž vykonává skutečnou pracovní činnost

V období od února 2014 do července 2015 vykonával B. K. jako poddůstojník slovinské armády nepřetržitou „strážní službu“ v délce sedmi dnů měsíčně. V průběhu této služby, která zahrnovala jak doby, během kterých musel vykonávat skutečný dozor, tak doby, během nichž byl pouze povinen být k dispozici svým nadřízeným, byl B. K. dosažitelný a trvale přítomen v kasárnách, k nimž byl přidělen.

Vzhledem k tomu, že za každý z těchto dnů „strážní služby“ musí být osm hodin považováno za pracovní dobu, ministerstvo obrany vyplatilo B. K. obvyklou odměnu odpovídající těmto hodinám a za ostatní hodiny mu přiznalo pouze příplatek za pohotovost ve výši 20 % základního platu.

Žaloba podaná B. K. směřující k tomu, aby mu byly jako přesčasové hodiny zaplacené hodiny, po které během „strážní služby“ nevykonával žádnou skutečnou činnost pro svého zaměstnavatele, ale byl nucen být k dispozici svým nadřízeným, byla v řízení v prvním stupni i v odvolacím řízení zamítnuta.

Právě v této souvislosti se Vrhovno sodišče (Nejvyšší soud, Slovinsko), k němuž byl podán návrh na obnovu řízení, rozhodl položit Soudnímu dvoru otázku ohledně použitelnosti směrnice 2003/88¹, která stanoví minimální požadavky týkající se zejména délky pracovní doby, na takovou strážní činnost zajišťovanou vojákem v době míru, a případně otázku, zda doba pracovní pohotovosti, během níž je voják povinen být přítomen v kasárnách, k nimž je přidělen, ale nevykonává tam skutečnou práci, musí být považována za pracovní dobu, ve smyslu článku 2 této směrnice, pro účely stanovení odměny, na kterou má tento voják nárok za takovou dobu.

Závěry Soudního dvora

Velký senát Soudního dvora ve svém rozsudku zaprvé upřesnil případy, ve kterých je strážní činnost zajišťovaná vojákem vyloučena z oblasti působnosti směrnice 2003/88.

Za tímto účelem Soudní dvůr nejprve konstatuje, že čl. 4 odst. 2 SEU, který stanoví, že národní bezpečnost zůstává výhradní odpovědností každého členského státu², nemá za následek vyloučení úpravy pracovní doby vojáků z oblasti působnosti unijního práva.

V tomto ohledu Soudní dvůr uvádí, že hlavní úkoly ozbrojených sil členských států, kterými jsou zajištění územní celistvosti a ochrana národní bezpečnosti, jsou výslovně zmíněny mezi základními funkcemi státu, které musí Unie respektovat. Upřesňuje, že z toho však nevyplývá, že

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/88/ES ze dne 4. listopadu 2003 o některých aspektech úpravy pracovní doby (Úř. věst. 2003, L 299, s. 9).

² Podle téhož ustanovení Unie respektuje základní funkce státu, zejména ty, které souvisejí se zajištěním územní celistvosti, udržením veřejného pořádku a ochranou národní bezpečnosti.

by rozhodnutí členských států týkající se organizace jejich ozbrojených sil byla vyňata z působnosti unijního práva, zejména pokud jde o pravidla týkající se úpravy pracovní doby.

I když respektování základních funkcí státu ze strany Unie neznamená, že je úprava pracovní doby vojáků zcela vyňata z působnosti unijního práva, nic to nemění na tom, že čl. 4 odst. 2 SEU vyžaduje, aby použití pravidel unijního práva týkajících se této úpravy na vojáky nebylo s to narušit řádné plnění těchto základních funkcí. Z toho vyplývá, že zvláštnosti, které každý členský stát přiznává fungování svých ozbrojených sil, musí být náležitě zohledněny unijním právem, ať již vyplývají mimo jiné ze zvláštních mezinárodních závazků tohoto členského státu, konfliktů nebo hrozeb, kterým čelí, nebo také z geopolitického kontextu, v němž se tento stát vyvíjí.

Pokud jde dále o osobní působnost směrnice 2003/88, Soudní dvůr připomíná, že pojem „zaměstnanec“ je definován ve vztahu k základní charakteristice pracovního poměru, a sice okolnosti, že určitá osoba vykonává ve prospěch jiné osoby a pod jejím vedením činnosti, za které protihodnotou pobírá odměnu. Vzhledem k tomu, že v průběhu dotčeného období se jedná o B. K., uvedená směrnice se vztahuje i na jeho situaci.

Pokud jde konečně o věcnou působnost směrnice 2003/88, definovanou odkazem na čl. 2 směrnice 89/391³, Soudní dvůr připomíná, že tato směrnice se vztahuje na „všechny činnosti veřejného i soukromého sektoru“⁴, s výjimkou případů, kdy zvláštní povaha činností určitých veřejných služeb, zejména ozbrojených sil, odporuje této směrnici⁵.

V tomto ohledu Soudní dvůr uvádí, že článek 2 směrnice 89/391 nelze vykládat v tom smyslu, že příslušníci ozbrojených sil členských států jsou všichni trvale vyloučeni z oblasti působnosti směrnice 2003/88. Takové vyloučení se totiž nevztahuje na určitá odvětví veřejné služby posuzovaná jako celek, ale pouze na určité kategorie činností v těchto odvětvích z důvodu jejich zvláštní povahy. Pokud jde konkrétně o činnosti vykonávané vojáky, Soudní dvůr uvádí, že činnosti spojené zejména s administrativními službami, údržbou, opravami, zdravotními službami, udržováním pořádku nebo stíháním protiprávních jednání samy o sobě nevykazují takové zvláštnosti, že odporují plánování pracovní doby, které by dodržovalo požadavky uložené směrnicí 2003/88, přinejmenším pokud nejsou tyto činnosti vykonávány v rámci vojenské operace, a to i během přípravy takovéto operace.

Soudní dvůr naproti tomu rozhodl, že se uvedená směrnice nevztahuje na činnosti vojáků, a zejména na jejich činnosti strážní služby, které jsou buď součástí jejich počátečního vzdělávání, operačního výcviku nebo účasti na operacích zahrnujících vojenské nasazení ozbrojených sil členského státu bez ohledu na to, zda jde o operace probíhající nepřetržitě nebo nahodile, v rámci jeho hranic nebo mimo ně. Kromě toho se směrnice 2003/88 rovněž nepoužije na vojenské činnosti, které jsou natolik zvláštní, že nejsou vhodné pro systém rotace zaměstnanců, který by umožňoval zajistit dodržování požadavků stanovených uvedenou směrnicí. Totéž platí, pokud se ukáže, že vojenská činnost je vykonávána v rámci mimořádných událostí, jejichž závažnost a rozsah vyžadují přijetí opatření nezbytných k ochraně života, zdraví a bezpečnosti společenství a jejichž řádný výkon by byl ohrožen, kdyby musela být dodržena všechna pravidla stanovená uvedenou směrnicí, nebo pokud by použití uvedené směrnice na takovou činnost tím, že by dotčeným orgánům byla uložena povinnost zavést systém rotace nebo plánování pracovní doby, mohlo být provedeno pouze na úkor řádného provedení vojenských operací v pravém slova smyslu. Předkládajícímu soudu tedy přísluší určit, zda strážní činnost zajišťovaná B. K. spadá pod jeden z těchto případů. V případě záporné odpovědi je třeba mít za to, že tato činnost spadá do oblasti působnosti směrnice 2003/88.

Zadruhé Soudní dvůr uvádí, že za předpokladu, že se směrnice 2003/88 v projednávaném případě použije, musí být doba strážní služby nařízená vojákovi, která vyžaduje jeho nepřetržitou přítomnost na pracovišti, považována za pracovní dobu, pokud se toto pracoviště neshoduje

³ Směrnice Rady 89/391/EHS ze dne 12. června 1989 o zavádění opatření pro zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců při práci (Úř. věst. 1989, L 183, s. 1).

⁴ Článek 2 odstavec 1 směrnice 89/391.

⁵ Článek 2 odstavec 2 první pododstavec směrnice 89/391.

s místem jeho bydliště. Na způsob odměňování pracovníků za doby pracovní pohotovosti, které vykonají, se však vztahují ustanovení vnitrostátního práva, a nikoli směrnice 2003/88, a tato směrnice proto nebrání tomu, aby doba strážní služby, během níž je voják povinen být přítomen v kasárnách, k nimž je přidělen, ale nevykonává tam skutečnou práci, byla odměněna odlišně od doby strážní služby, během níž vykonává skutečnou pracovní činnost.

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) rozsudku se zveřejňuje na internetové stránce CURIA v den vyhlášení.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehoczki ☎ (+352) 4303 5499